Enderrock | Helena Morén Alegret | Actualitzat el 05/11/2020 a les 08:30

Pau Alabajos: «Marçal s'autodeclara hereva de les bruixes ajusticiades per la seua rebel·lia i valentia»

El cantautor de Torrent és uns dels finalistes al Premi Miquel Martí i Pol del certamen Terra i Cultura, amb la musicació del poema «Vuit de març», de la poetessa d'Ivars d'Urgell

Pau Alabajos | Juan Miguel Morales

El jurat del Premi Miquel Martí i Pol 2020, organitzat pel Celler Vall-Llach, ha escollit entre **Pau Alabajos** com un dels cinc finalistes al certamen Terra i Cultura per la seva musicació del poema "Vuit de març", de Maria-Mercè Marçal que es troba al disc *Les hores mortes* (RGB Suports, 2020). En parlem amb ell.

Què et va portar a musicar "Vuit de març" de Maria-Mercè Marçal?
"Vuit de Març" és un poema imprescindible en el llegat literari d'una de les referents culturals més importants del nostre país, Maria-Mercè Marçal. A més a més, es tracta d'un text compromès amb la lluita feminista; pràcticament podríem dir que és un manifest en vers, un text deliberadament polític, contundent i bellíssim alhora.

Què t'interessa de Marçal, com a poetessa?
Jo vaig estudiar Filologia Catalana a la Universitat de València, i les assignatures de literatura contemporània eren sense dubte les que més m'agradaven, sobretot la de poesia del segle XX. Maria Mercè Marçal és una figura clau d'aquella generació d'autors i autores que van haver de

desenvolupar la seua tasca creativa a contracorrent, a les acaballes d'una dictadura franquista que perseguia la nostra llengua i la nostra cultura. Marçal creia en la cultura com una ferramenta de transformació social i jo em sent molt identificat amb aquesta militància activa, amb aquesta actitud davant del paper en blanc.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=8p_V6V5kdH8

Què t'agrada de la lletra del poema?

Em sembla molt interessant la reapropiació semàntica de la paraula "bruixa". El tribunal de la Santa Inquisició titllava de bruixes totes aquelles dones que s'allunyaven dels preceptes moralitzadors que marcava l'església catòlica, que tenia un poder brutal durant el període de l'edat mitjana. No era una qüestió de màgia negra ni d'encanteris paranormals: la persecució la van patir moltes dones rebels, obstinades amb viure les seues vides segons les seues pròpies normes, i no amb els codis imposats per una societat patriarcal, androcèntrica, que relegava la dona a un paper secundari, accesori. Marçal pren aquest mot amb connotacions molt negatives i li canvia el sentit, autodeclarant-se hereva d'aquestes dones ajusticiades per la seua rebel·lia, per la seua valentia. Es declara hereva d'aquelles bruixes que van morir per la seua condició de dones lliures.

Per què el vas voler compartir amb altres veus?

És un poema escrit en primera persona del plural, estem davant d'un càntic col·lectiu de totes les dones. Cada vuit de març se celebra la manifestació feminista per excel·lència, en tots els indrets del món. I vaig pensar que, com a homes, és fonamental que reivindiquem el llegat literari de dones autores, perquè moltíssimes escriptores han sigut invisibilitzades i discriminades des de temps immemorials, i cal fer-ne un desgreuge, ara i ací. Però al mateix temps no volia usurpar la veu de les dones que protagonitzen aquest manifest en vers. Per això mateix, vaig decidir fer un passet enrere, i convidar a participar tres cantautores a les que admire moltíssim, i amb les que he compartit desenes i desenes d'escenaris i cartells, **Gemma Humet**, **Meritxell Gené** i **Marta Rius**, que de seguida van voler sumar-se al projecte, i d'aquesta manera, vaig cedir-los el protagonisme de la veu a aquestes tres companyes, que ho van donar tot a l'estudi de gravació. Els estic superagraït per la seua implicació des del primer moment i molt, però molt content, amb el resultat.

De quins poetes ets més fan o has musicat més?

Soc un enamorat d'Estellés. He enregistrat dos projectes discogràfics inspirats en la seua poesia: un llibre-disc recitat amb l'acompanyament musical d'un pianista clàssic, *Pau Alabajos diu Mural del País Valencià* (2013), i un altre disc d'homenatge al poeta de Burjassot, amb dotze dels seus poemes convertits en cançó, *Ciutat a cau d'Orella* (2018). Però també he treballat cançons de Salvador Espriu ("La pell de Brau XLVI"), Bartomeu Rosselló-Pòrcel ("Sóller"), Apel·les Mestres ("No passareu") o Miquel Martí i Pols (els tres primers poemes del corprenedor *Estimada Marta*).

Anteriorment Maria-Mercè Marçal ha estat molt musicada: per Teresa Rebull, Maria del Mar Bonet, Marina Rossell, Guillermina Motta, Borja Penalba, Roger Mas... què t'agrada de la Cançó que musica poetes?

Supose que la manera de fer dels autors i autores de la Nova Cançó m'ha influït moltíssim a l'hora de musicar versos; és evident. Són grans clàssics que han format i formen part de la meua dieta cultural. Sense aquestos referents innegables, cantautors com jo no estaríem avui ací. Sense el treball brutal que han fet **Maria del Mar Bonet** amb Rosselló-Pòrcel, **Lluís Llach** amb Miquel Martí i Pol, **Raimon** amb Ausiàs March o l'**Ovidi** amb Estellés, no hi hauria una collita d'adapatacions musicals de 388 poemes procedents de tots els territoris dels Països Catalans en aquesta edició del certamen Terra i Cultura.

Com vas abordar la musicació d'aquest poema de Marçal?

Estava clar que la contundència dels versos de Maria Mercè Marçal exigien un tipus de cançó molt

vitamínica, que es poguera cantar amb energia. Els arranjaments dels productors artístics Santos&Fluren també són fonamentals per assolir aquesta èpica sonora, amb un patró rítmic bastant accelerat i amb unes percussions que donen moltíssima força a les melodies.

Quina funció dones a la poesia i/o quina a la cançó?
Jo crec que un cantautor és una mena de centaure: cinquanta per cent músic, cinquanta per cent poeta. Quan escrivim una lletra, estem fent bàsicament un text amb vocació literària condicionat per les exigències mètriques del patró rítmic amb què estem component la cançó que tenim entre les mans.

Què t'atrau de la poesia dels Països Catalans?
És una font inesgotable de la qual abeurar. Hi ha poetesses boníssimes a casa nostra i els músics tenim l'oportunitat (i la responsabilitat!) de donar-los difusió, de fer-los d'altaveu perquè arriben a un públic cada vegada més nombrós.